№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
Дата на разясненията от УО: 11.08.2025 г.			
81.	30.07.2025	Здравейте, Нашето дружество има изградена ФЕЦ за собствени нужди, като излишната енергия продава на ЕРП., въпросите ми са следните: 1. Допустимо ли е да кандидатстваме по процедурата за закупуване на батерии , като съхранената в тях енергия ще се ползва само за собственото потребление на дружеството? 2. Допустимо ли е да се изгради нова ФЕЦ с батерии , като новото съоръжение ще бъде само за собствените нужди на дружеството? Благодаря ви предварително.	1. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 22 (т. 2), № 30 (т. 1), № 61 и № 74. 2. По настоящата процедура са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници" (Приложение 4.1). Посоченото в запитването Ви е допустимо, в случай че предприятието-кандидат и проектът отговарят на всички изисквания и условия по процедурата.
82.	30.07.2025	Здравейте, по настоящятя процедура имаме следния въпрос: 1. Допустимо ли е предприятие с КИД 43.21 - Изграждане на електрически инсталации, да кандидатства за Фотоволтаични павели, в комбинация с батерии за съхранение за собствено потребление за административната си сграда. 2. Административната сграда към настоящият момент е в процес на изграждане. Към кой етап трябва сградата да бъде въведена в експлоатация, на етап кандидатстване, на етап сключване на АДБФП или на етап отчитане на проекта. Благодарим предварително!	1. Във връзка с информацията в настоящото запитване и с оглед на отговорите, предоставени на въпрос № 51, публикуван на 04.08.2025 г., и въпрос № 77, публикуван на 07.08.2025 г., Управляващият орган на ПКИП дава следната допълнителна информация и разяснения: Съгласно посочено в т. 11.1, подточка 5) от Условията за кандидатстване, кандидатите по процедурата е допустимо да заявят подкрепа за кода на основната или на допълнителна икономическа дейност на предприятието съгласно КИД-2008 на НСИ въз основа на данни за 2024 г. В процеса на изпълнение на проектите, придобитите по проекта активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници е допустимо да се ползват и във връзка с икономическа/и дейност/и на кандидата, различна/и от дейността, за която е заявена подкрепа, в случай че тази/тези дейност/и не попада/т в недопустимите дейности/сектори, посочени в т. 11.2 от Условията за кандидатстване. В случай че на етап изпълнение на проектите се установи, че активи/ оборудване/ съоръжения се ползват във връзка с недопустима/и дейност/и, предоставените средства (в случай на изплатени такива) подлежат на възстановяване. Във връзка с посоченото, по процедурата е допустимо активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници да се ползват и във връзка с други допустими дейности (например административни, помощни и др. под. дейности, в случай че същите не попадат в недопустимите дейности/сектори, посочени в т. 11.2 от Условията за кандидатстване), които дейности са в допълнение към производствената дейност/

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			дейността по предоставяне на услуги от предприятието-кандидат, доколкото тези допълнителни дейности се ползват за целите на основната/ допълнителна икономическа дейност на кандидата и чрез тях не се осъществяват/ администрират недопустими дейности по процедурата. Обръщаме внимание, че по настоящата процедура са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници" (Приложение 4.1). Също така, опростените варианти на разходи, които се прилагат за активите по настоящата процедура, не отменят задължението да се спазват изцяло всички приложими правила на Съюза и националните правила, свързани с публичност, прозрачност, обществени поръчки, равни възможности, устойчива околна среда, държавни помощи и т.н. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 48 (т. 2). 2. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 1, № 4, № 5, № 10, № 11, № 27 (т. 3) и № 47.
83.	30.07.2025	Здравейте, За да инсталираме фотоволтаичните панели на фабричната постройка, трябва да ремонтираме покрива. Разходите за ремонта покриват ли се по програмата?"	Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 30 (т. 3 и т. 4) и № 62.
84.	30.07.2025	Здравейте! Допустим кандидат ли е, фирма, която е със седалище на територията на селски район, но развива дейността си на територията на район, допустим по процедурата, а именно гр. Велико Търново?	Съгласно посочено в т. 5 от Условията за кандидатстване, проектите по процедурата следва да бъдат изпълнени на територията на Република България, т.е. териториалният обхват на процедурата е цялата страна при съобразяване с изискванията и ограниченията, заложени в Условията за кандидатстване. Допълнително, в т. 11.2, подт. 2.1 от Условията за кандидатстване е записано, че с оглед избягване на припокриването на интервенциите между ПКИП, Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 (ПРСР), както и Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони в България за периода 2023-2027 г. (СПРЗСР), подкрепа по настоящата процедура не могат да получат кандидати, които са микропредприятия по смисъла на чл. 3-4 от Закона за малките и средните предприятия със седалище или клон със седалище на територията на селски район и са заявили за подпомагане дейности, които ще се осъществяват в община на територията на селските райони в Република България (Приложение 13). Във връзка с горецитираното ограничение и съгласно информацията, предоставена в запитването, кандидат със седалище на територията на селски

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			район (съгласно Приложение 13) и е заявил място на изпълнение на проекта извън община на територията на селските райони в Република България (напр. гр. Велико Търново), същият би бил допустим, в случай че отговаря и на всички останали изисквания по процедурата.
85.	30.07.2025	Уважаеми дами и господа, предприятието упражнява основната си дейност в два КИД 2008 - 55.10 - хотел и 56.10 - ресторант. И двата КИД са допустими за кандидатстване по процедурата. Хотелът и ресторантът се намират в една и съща сграда. Бихме искали да кандидатстваме за термопомпа и система за БГВ, но в случая инвестицията ще обслужва и двете дейности. Можем ли да кандидатстваме за такава инвестиция?	Посоченото в запитването Ви е допустимо. Съгласно указаното в бележка под линия № 12 на стр. 12 от Условията за кандидатстване, в случай че предприятието осъществява повече една икономическа дейност за 2024 г. съгласно КИД-2008 на НСИ и активите/ оборудването/ съоръженията по проекта ще се ползват във връзка с повече от една дейност на кандидата, то в раздел „Данни за кандидата", поле „Код на проекта по КИД-2008" от Формуляра за кандидатстване следва да бъде посочен кода на дейността, която в най-голяма степен ще се ползва от резултатите по проекта. Обръщаме внимание, че в т. 11.1, подт. 5) от Условията за кандидатстване е посочено, че в процеса на изпълнение на проектите, придобитите по проекта активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници е допустимо да се ползват и във връзка с икономическа/и дейност/и на кандидата, различна/и от дейността, за която е заявена подкрепа, в случай че тази/тези дейност/и не попада/т в недопустимите дейности/сектори, посочени в т. 11.2 от Условията за кандидатстване. В случай че на етап изпълнение на проектите се установи, че активи/ оборудване/ съоръжения се ползват във връзка с недопустима/и дейност/и, предоставените средства (в случай на изплатени такива) подлежат на възстановяване.
86.	31.07.2025	Уважаеми Дами и Господа, Във връзка с подготовка за кандидатстване по процедура BG16RFPR001-2.004 „Енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в предприятията" и предвид публикуваното в Условията за кандидатстване: „В процеса на изпълнение на проектите, придобитите по проекта активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници е допустимо да се ползват и във връзка с икономическа/и дейност/и на кандидата, различна/и от дейността, за която е заявена подкрепа, в случай че тази/тези дейност/и не попада/т в недопустимите дейности/сектори" -	Посоченото в запитването Ви би било допустимо, в случай че кандидатът и проектното предложение отговарят на всички изисквания и условия по процедурата. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 82.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		бихме искали запитаме допустима ли е инвестиция в енергийна ефективност на столова и подобряване битовите условия на работниците чрез осигуряване на топла вода, предвид факта че столовата не носи приходи, съответно няма код на икономическа дейност?	
87.	31.07.2025	Моля за разяснение във връзка с текста:"В случай че заложената обща стойност на активите в бюджетен ред 1 надвишава общата сума на активите от Приложение 4.2, Оценителната комисия служебно ще коригира стойността на разходите в бюджета на проекта, спрямо заложената стойност в Приложение 4.2. В случай че заложената обща стойност на активите в бюджетен ред 1 е по-ниска от общата сума на активите от Приложение 4.2, Оценителната комисия служебно ще коригира бюджета на проекта до по-голямата обща сума съгласно Приложение 4.2 като запази размера на заявената безвъзмездна финансова помощ и увеличи размера на собственото съфинансиране от кандидата, което ще доведе до намаляване на процента на помощта." Бих искала да обясните с конкретен пример. Ако фирма иска за закупи Централизирано управление на системи за сгъстен въздух, на която машина максималният единичния разход на мерна единица е определен до 20 795,62 лв. съгласно Приложение 4.2. Ако фирмата закупи този актив на цена 18 000 лв, колко ще бъде финансирането и колко собственото участие? Каква сума ще се преведе на фирмата като финансиране?	Съгласно посоченото в т. 14.2 от Условията за кандидатстване, в раздел „Бюджет" на Формуляра за кандидатстване, бюджетен ред 1, кандидатите трябва да заложат общата стойност на разходите за всички активи, посочени в Приложение 4.2. Цитираният във Вашето запитване текст от Условията за кандидатстване касае случаи, при които кандидатът не е спазил горепосочените изисквания и не е посочил общата стойност на разходите в Приложение 4.2 коректно в бюджета на проекта. Във връзка с конкретния посочен във въпроса пример - ако кандидат планира да закупи по проекта единствено актив по група 10 съгласно Приложение 4.1, а именно: „централизирано управление на системи за сгъстен въздух" (обхващащо до 8 бр. компресори) с количество - 1 бр., определената по процедурата фиксирана стойност, под формата на единични разходи, е 20 795,62 лева. Тази обща сума от клетка „Общо (лв.)" в Приложение 4.2, следва да бъде пренесена в колона „Стойност/Сума" в бюджета на проекта. Обръщаме внимание, че минималният размер на заявената безвъзмездна финансова помощ по индивидуалните проекти за всички допустими категории предприятия (микро, малки и средни предприятия) е 30 000 лева и в случай че, при залагането на разходите в раздел „Бюджет" от Формуляра за кандидатстване, стойността на заявената помощ е под изискуемия минимален размер от 30 000 лева, системата ИСУН няма да позволи на кандидата да подаде проектното предложение. Подробна информация за попълването на бюджета на проекта е представена в т. 5 от „Примерни указания за попълване на електронен Формуляр за кандидатстване" (Приложение 6 към Условията за кандидатстване). Максималният интензитет (процент) на безвъзмездната финансова помощ по проектите по процедурата за микро, малки и средни предприятия е 65 %. Съгласно посочено в т. 14.2 от Условията за кандидатстване, допустимите по процедурата разходи представляват точно фиксирана стойност на съответните активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност (ЕЕ) и използването на енергия от възобновяеми източници (ВИ), които са допустими под формата на единични разходи в съответствие с чл. 53, пар. 1, буква б) от

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			Регламент (ЕС) 2021/1060 и чл. 55, ал. 1, т. 2 от ЗУСЕФСУ. Верификацията на разходите и плащанията към бенефициентите ще се извършват от страна на Управляващия орган (УО) въз основа на постигнат конкретен резултат (а не въз основа на отчитане на действително направените разходи), а именно въведени в предприятието активи/ оборудване/ съоръжения в областта на ЕЕ и използването на енергия от ВИ, надлежно отчетени от бенефициента и одобрени от страна на УО. Следователно в процеса на изпълнение на проекта, бенефициентът може да въведе даден актив/ оборудване/ съоръжение на по-ниска или на по-висока стойност спрямо стойността на единичния разход за него, посочена в Приложение 4.2, като УО ще възстанови съответния разход (точно фиксираната му стойност съгласно Приложение 4.2) в случай, че актива/ оборудването/ съоръжението е въведен, отчетена от бенефициента и одобрен от УО. В тази връзка и с оглед прилагането на единични разходи по процедурата, бенефициентът има ангажимент да отчете постигнатия краен резултат от закупените по проекта активи/ оборудване/ съоръжения, посредством един или повече от документите (в зависимост от спецификата на придобитото оборудване), посочени в Приложение 7 – Описание на приложимите по процедурата индикатори. При непостигане на посочения резултат по отношение даден актив/ оборудване/ съоръжение, включено в проектното предложение, единичният разход за него няма да бъде платен от страна на УО. Подробни указания за прилагането на допустимите единични разходи по процедурата, както и за попълването на Приложение 4.2 и раздел „Бюджет" от Формуляра за кандидатстване, са представени в Примерните указания за попълване на електронния Формуляр за кандидатстване - Приложение 6 и Приложение 4.3 „Примерни указания за попълване на Приложение 4.2 „Заявени активи съобразно Списъка на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници" към Условията за кандидатстване. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 60 (т. 3).
88.	31.07.2025	Уважаемо УО, Според Насоките "В случай че кандидат по настоящата процедура е заявил подпомагане за един или повече активи/ оборудване/ съоръжения/ СМР от същите групи технологии, съгласно посочените в Приложение 4.1 , и по процедура BG16FFPR003-4.004 „Диверсификация и адаптиране на малки и средни предприятия към икономическия преход" по Приоритет 4 „Справедлив преход"	Посоченото в запитването Ви е допустимо. Във връзка с конкретния посочен във въпроса Ви пример - ако кандидат е заявил батерии по процедура BG16FFPR003-4.004 „Диверсификация и адаптиране на малки и средни предприятия към икономическия преход" на програма „Развитие на регионите" 2021-2027 г., изпълнявана от Министерство на регионалното развитие и благоустройството, същият, съгласно изискванията на настоящата процедура, не е допустимо да кандидатства единствено за закупуване на активи по

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		на програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 г. (ПРР), изпълнявана от Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ), и в случай на одобрение и по двете мерки, има право да получи финансиране само по една от тях. В случай че преди сключването на административен договор по настоящата процедура по ПКИП се установи, че предприятието има сключен договор по мярка BG16FFPR003-4.004 по ПРР (който не е прекратен), в който са одобрени за финансиране един или повече активи/ оборудване/ съоръжения/ СМР от същите групи технологии, то на съответния кандидат ще бъде издадено Решение за отказ от предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по настоящата процедура." ВЪПРОС: Ако предприятието е кандидатствало за батерия по BG16FFPR003-4.004 „Диверсификация и адаптиране на малки и средни има ли право по настоящата процедура за ЕЕ да кандидатства за ФВ панели и в случай на одобрение да получи финансиране и по двете мерки?	група 15 „Локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертор/и“ съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1). Обръщаме внимание, че в случай че по проекта се придобиват „фотоволтаични панели в комбинация с инвертор/и“ и/или „локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертор/и“, същите задължително следва да бъдат свързани към изградената по настоящата процедура фотоволтаична електрическа централа (ФтЕЦ) или към вече налична ФтЕЦ в предприятието, енергията от която се използва единствено за собствено потребление.
89.	01.08.2025	Уважаем екип на УО, моля за следното разяснение по процедура BG16RFPR001-2.004 „Енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в предприятията”: При попълване на таблица 4.2. Заявени активи се установява, че кандидатът няма техническа възможност да заяви по-ниска цена на единица за даден актив от падащото меню от референтната цена, определена от УО по процедурата. В таблицата са отключени само колони J (9) и M (12), като бюджетът на проекта автоматично се изчислява при въвеждане на стойност, размер, величина от съответния диапазон (w, Kw, m2 или др.) и количество от съответния актив . Как следва да се попълни таблицата и да се състави бюджетът на проекта в случай, че кандидатът иска да заяви по-ниска стойност от референтната за дадения актив ? Въпросът се задава във връзка с това, че за част от активите референтните стойности са над пазарните към момента и заявяването на стойности по референтните цени би довело до	Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 50, № 60 (т. 3), № 80 и № 87.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		бюджети извън рамката на програмата и съответно до по-нисък интензитет на помощта. Пример: При заявен разход за 100 кВ ФтЕЦ бюджетът на проекта би станал = 272 717,00 лв. без ДДС. Това прави интензитет на помощта не 65%, а 36,67%. Пазарната цена за 1 кВ ФтЕЦ е по-ниска от 2727,17 лв. и бюджетът за такъв тип инвестиция би бил по-нисък, това съответно ще даде възможност на кандидата да заяви по-висок интензитет на помощта, до размер не повече от 100 000 лв. в абсолютна стойност. Моля, за разяснение и указания как следва да се попълни приложение 4.2. и бюджетът на проекта в ИСУН в този случай. Благодаря предварително,	
90.	01.08.2025	Имаме изградена ФЕЦ със собствени средства, за собствени нужди, с опция за изкупуване на излишъка. От ЕРП ни увериха, че могат да променят договора ни така, че да е само за собствени нужди. В този случай, към кой момент следва да е издадено Допълнителното споразумение към договора с електроразпределителното дружество по чл. 25а, ал. 3 от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ), което ни е необходимо за отчитане на проекта?	По процедурата не е налице изискване по отношение на дата, към която следва да е сключено Допълнителното споразумение към договора с електроразпределителното дружество по чл. 25а, ал. 3 от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ). Съгласно посоченото в т. 14.2 „Допустими разходи" от Условията за кандидатстване, инвестиции в системи, които произвеждат енергия, са допустими за финансиране по процедурата, при условие че произвежданата от тях енергия е единствено за собствено потребление. Произведената енергия от тези системи не може да бъде предмет на търговска сделка за покупко-продажба през периода на устойчивост - 3 (три) години от окончателното плащане по проекта. Кандидатът носи пълната отговорност за качеството и пълнотата на разработената техническа документация, включително за законосъобразността при изготвянето, съгласуването и одобряването ѝ в качеството му на Възложител по проекта. Инвестициите в допустимите по процедурата активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници трябва да отговарят на изискванията на приложима национална и европейска законова, вкл. подзаконова, нормативна уредба. От информацията, представена в запитването, не става ясно за какви активи съгласно Приложение 4.1 се планира да се кандидатства, в случай че по проекта се придобиват „фотоволтаични панели в комбинация с инвертор/и" и/или „локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертор/и", същите задължително следва да бъдат свързани към изградената по настоящата процедура фотоволтаична електрическа централа (ФтЕЦ) или към

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			вече налична ФтЕЦ в предприятието, енергията от която се използва единствено за собствено потребление. Обръщаме внимание, че съгласно т. 13.2 и т. 14.3 от Условията за кандидатстване недопустими по процедурата са дейности и разходи, чието изпълнение е започнало преди подаване на проектното предложение. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 22 (т. 2) и № 67.
91.	02.08.2025	Здравейте! Моля за отговор на следния въпрос: Допустимо ли е по процедура BG16RFPR001-2.004 „Енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в предприятията" да се кандидатства за финансиране на закупуване и монтаж на чилър за охлаждане на производствени помещения, в случай че към момента в тях няма налична система за охлаждане? Ако е допустимо, следва ли в обосновката да се представи сравнение с алтернативни варианти за охлаждане или е достатъчно да се аргументира необходимостта от осигуряване на подходящи производствени условия? Предварително Ви благодаря!	По настоящата процедура са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници" (Приложение 4.1). В случай че посоченият в запитването Ви „чилър за охлаждане" попада в обхвата на Приложение 4.1 (например в група 6 „Чилъри"), същият е допустим за финансиране по процедурата. Обръщаме внимание, че в т. 13.1 „Допустими дейности" от Условията за кандидатстване е записано, че в раздел „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение" от Формуляра за кандидатстване кандидатите следва задължително да представят информация относно необходимостта от получаване на подкрепа за активите/ оборудването/ съоръженията в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници, включени в проектните предложения. При липсата на съответната информация относно необходимостта от получаване на подкрепа за планираните в проекта инвестиции, проектното предложение може да бъде отхвърлено. Подробни инструкции за попълване на Формуляра за кандидатстване и необходимата информация, която следва да бъде посочена в него, са представени в „Примерни указания за попълване на електронен Формуляр за кандидатстване" (Приложение 6 към Условията за кандидатстване). По процедурата не е налице изрично изискване за представяне на сравнение с алтернативни варианти при обосноваването на необходимостта от получаване на подкрепа за активите по проекта.
92.	02.08.2025	Здравейте! Моля за отговор на следните въпроси: 1. Допустимо ли е по процедура BG16RFPR001-2.004 „Енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в предприятията" да се кандидатства за финансиране на закупуване на термопомпи за отопление / охлаждане и фотоволтаични	1. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 47 (т. 1 и т. 2). 2. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 91.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		мощности за собствено потребление на сграда - хотел, която все още е в процес на изграждане (очакван период за получаване на разрешение за ползване - декември 2025 година)? 2. В случай, че хипотезата по т. 1 е допустима, следва ли в обосновката: 2.1) да се представи сравнение с алтернативни варианти за отопление / охлаждане или е достатъчно да се аргументира необходимостта от осигуряване на подходящи условия (относно термопомпите); 2.2) да се представи сравнителен анализ на количеството електроенергия, което би се потребявало, съответно „без" и „с" фотоволтаичната централа по проекта. Предварително Ви благодаря!	
93.	04.08.2025	Здравейте, Дами / Господа от Управляващия орган, Ние сме малко предприятия, което е регистрирано по ДДС. Съгласно Указанията по Процедура BG16RFPR001-2.004, в Приложение 4.2 ще заявим избраните активи на сумарна фиксирана цена с включен ДДС. От там общата стойност на активите се пренася в Бюджета от Точка 5 на Формуляра за кандидатстване. Въпросът ни е: Допустим разход ли е общата пренесена от Приложение 4.2 стойност на активите в проекта да бъде нетна стойност без включен ДДС, попълнен на „ръка" в клетка по т. 5 - Бюджет, тъй като фирмата е регистрирана по Закона за ДДС и възнамеряваме да се възползваме от правото си на данъчен кредит за възстановяване? С уважение!	Стойността на определения единичен разход за съответните активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и възобновяемите източници за всички кандидати, независимо дали ДДС е „възстановим" за тях и следователно недопустим разход по проекта, или ДДС е „невъзстановим" за тях и следователно допустим разход по проекта, е точно фиксирана стойност и е посочена в Приложение 4.2 - „Заявени активи съобразно Списъка на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници". Съгласно т. 14.2 „Допустими разходи" от Условията за кандидатстване, в случай че за даден кандидат ДДС е невъзстановим и следователно допустим за финансиране разход по процедурата, то в този случай стойността на ДДС е включена в общата стойност на единичния разход за съответния актив/ оборудване/ съоръжение. Съгласно т. 14.3 от Условията за кандидатстване, разходите за възстановим ДДС са недопустими по процедурата. В случай че за даден кандидат ДДС е възстановим и следователно недопустим за финансиране разход по процедурата, както е видно във Вашето запитване, то в този случай стойността на ДДС не е включена в общата стойност на единичния разход за съответния актив/ оборудване/ съоръжение, посочена в Приложение 4.2. Относно третирането на ДДС кандидатите следва да се запознаят с чл. 189, пар. 4, буква в) от Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 2024/2509, както и с Указанието на министъра на финансите за третиране на ДДС (Приложение 25 към Условията за изпълнение).

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			Обръщаме внимание, че в раздел „Бюджет" на Формуляра за кандидатстване, бюджетен ред 1, кандидатите трябва да заложат общата стойност на разходите за всички активи, посочени в Приложение 4.2. В случай че кандидатът предвижда по проекта да има повече от едно място на изпълнение , следва да попълни разходите за активи/ оборудване/ съоръжения за всяко едно място на изпълнение в отделно Приложение 4.2. Общата стойност на разходите за всички активи, включени във всяко отделно Приложение 4.2, следва да бъде посочена на отделен бюджетен ред в раздел „Бюджет" на Формуляра за кандидатстване.
94.	04.08.2025	Здравейте, Допустим разход ли е инсталирането на една термопомпа въздух–въздух с обща отоплителна мощност над 10 kW, състояща се от няколко тела ? Ако да, как следва да бъдат описани в приложението – като единен актив с обединена мощност или като отделни единици?	По настоящата процедура са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници" (Приложение 4.1). В случай че посочената в запитването Ви „термопомпа въздух–въздух" попада в обхвата на Приложение 4.1 (например в група 2 „Термопомпи"), същата е допустима за финансиране по процедурата. С оглед информацията в запитването, в Приложение 4.2 кандидатът следва да заложи броя от допустимия вид актив (напр. за термопомпа въздух-въздух) и кореспондиращата му мощност. Отговорност на кандидата е според спецификата на осъществяваната от него икономическа дейност и нуждите, които има, да залага съответните количества от допустимите активи, като представи в проектното предложение необходимата информация за това. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 30 (т. 3 и т. 4).
95.	04.08.2025	Уважаеми г-жи и г-да, Прави впечатление, че в рамките на разяснителния процес по процедурата при над 25% от публикуваните въпроси Управляващият орган се позовава, като отговор на една и съща обща формулировка, „Съгласно посоченото в т. 14.2 „Допустими разходи" от Условията за кандидатстване инвестициите в допустимите по процедурата активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници трябва да отговарят на изискванията на приложима национална и европейска законова, вкл. подзаконова, нормативна уредба. Кандидатът носи пълната отговорност за качеството и пълнотата на разработената техническа документация, включително за законосъобразността при изготвянето, съгласуването и одобряването ѝ в качеството му на	1. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 16. 2. Предоставената в запитването информация е неясна. Във въпрос № 32 не се пита за вътрешни тела и/или климатизация. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 30 (т. 3 и т. 4).

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		Възложител по проекта. В тази връзка, УО препоръчва преди подаване на проектно предложение кандидатите внимателно да се запознаят с нормативната уредба, касаеща желаната от тях инвестиция." В тази връзка моля, цитирайте при отговорите конкретна правна норма или указание, което е пряко свързано с допустимостта и условията за изпълнение на инвестицията. 1. При безвъзмездна помощ 40% и 60 % собствено финансиране какви са Указанията на УО и нормативната уредба ,която се прилага за избор на изпълнител в случай, че бенефициентът не е възложител по ЗОП. 2. Как отговорите на въпрос 32 и 62 по отношение на вътрешни тела и климатизация си корепондират и не са в противоречие.	
96.	04.08.2025	Здравейте, 1.Допустимо ли е да кандидатстват по процедурата две дружества, които работят на вертикално свързани пазари и са с различен трицифрен код КИД 2008 за 2024 г 2 . Свързани ли са дружества, които осъществяват дейност на хоризонтални пазари и свързаността е единствено , чрез един и същ Управител на двете дружества .	1. Посоченото в запитването Ви е допустимо. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 15. 2. В запитването липсва достатъчно информация за предоставяне на еднозначен отговор. В чл. 4, ал. 5 – 8 от Закон за малките и средните предприятия (ЗМСП) са посочени хипотезите, при които две или повече предприятия се определят като „свързани". Обръщаме внимание, че съгласно чл. 4, ал. 8 предприятия, осъществяващи помежду си някое от отношенията по ал. 5, чрез физическо лице или група от физически лица, които действат съвместно, се считат също за свързани предприятия, ако извършват своята дейност или част от нея на същия съответен пазар или вертикално свързани пазари. Отговорност на кандидата е да изследва всички възможни хипотези за свързаност при определяне на категорията си по смисъла на чл. 3 и чл. 4 от ЗМСП.
97.	05.08.2025	Уважаеми дами и господа, Във връзка с текста в края на стр. 17 от УК (т. 11.2 Критерии за недопустимост на кандидатите): "ВАЖНО: В случай че по процедурата бъдат подадени проектни предложения от няколко свързани предприятия, осъществяващи подобна дейност, административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ ще бъде сключен само с едно от тези предприятия." имам следния въпрос: Допустима ли е следната хипотеза: Предприятие А и предприятие Б имат един и същи основен код на дейност и един и същи допълнителен код на дейност. Предприятие А кандидатства за	Информацията, представена в запитването не е достатъчна за предоставянето на еднозначен отговор – например липсва информация дали Предприятие А и предприятие Б са свързани предприятия по смисъла на чл. 4, ал. 5-8 от Закона за малките и средните предприятия (ЗМСП). В тази връзка, в случай че посочените в запитването Предприятие А и предприятие Б са свързани предприятия по смисъла на ЗМСП и имат един и същ тризначен цифров код (група) съгласно КИД-2008 на НСИ (Приложение 11) на основната си икономическа дейност, то административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ може да бъде сключен само с едно от тези две предприятия (съгласно посоченото в т. 11.2 „Критерии за недопустимост на кандидатите" от Условията за кандидатстване).

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		инвестиции, свързани с основния му код на дейност, а Предприятие Б кандидатства за инвестиции за допълнителния си код на дейност. Допълнителната и основната дейност са с различен тризначен код съгласно Класификатора. Т.е. проектните предложения ще бъдат с различни кодове на дейност. Допустимо ли е и двете предприятия да кандидатстват при тези условия и при спазване на останалите условия за допустимост?	В случай че посочените в запитването Предприятие А и предприятие Б не са свързани предприятия по смисъла на ЗМСП и имат един и същ тризначен цифров код (група) съгласно КИД-2008 на НСИ (Приложение 11) на основната си икономическа дейност, то е допустимо и двете предприятия да кандидатстват, в случай че отговаря и на всички останали изисквания по процедурата. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 15.
98.	05.08.2025	Уважаеми дами и господа, Моля за Вашето експертно мнение относно: 1. Ако кандидат има административна сграда на 4-ри етажа и иска да постави термопомпи тип ""въздух -въздух"" на всеки етаж - как да бъдат заявени в таблица приложние 4.2, тъй като са с различна мощност - на отделни редове ли като за всяка се напише диапазона на мощността? 2. Попадат ли в обхвата на минималните параметри термопомпа въздух- въздух с мощност от 6 до 12 kW диапазон на топлинна мощност?	1. В случай че кандидат планира да закупи два или повече допустими активи/ оборудване/ съоръжения съгласно Приложение 4.1 от един и същи вид и спецификация, но с различен диапазон/ вид (мощност), то всеки един от тези активи следва да бъде посочен на отделен ред в Приложение 4.2. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 82 и № 86. 2. По настоящата процедура са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници" (Приложение 4.1). В обхвата на група 2 „Термопомпи" съгласно Приложение 4.1 и видно от информацията в Приложение 4.2, при избор на актив „Термопомпи" и спецификация „Въздух-въздух" единствената възможна опция в колона 3 е диапазон 10÷50 (kW). Отговорност на кандидата е според спецификата на осъществяваната от него икономическа дейност и нуждите, които има, да залага съответните количества от допустимите активи, като представи в проектното предложение необходимата информация за това. В случай че посочената в запитването „термопомпа въздух-въздух" отговаря на изискванията, посочени в Приложение 4.1 и Приложение 4.2, относно допустимите по процедурата активи, същата може да бъде заявена за финансиране.
99.	05.08.2025	Здравейте, Допустимо ли е да кандидатства по проекта фирма, която се намира на територията на селски район, съгласно Pril_13_Obshtini_selski rayoni, но е на територията на област включена в Списъка на районите за планиране в Република България и областите, попадащи в тях (Pril_12_Spisak_Rajoni za planirane) - София област, визираме гр. Своге?	Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 78. Ограничението, заложено в т. 11.2, подт. 2.1 от Условията за кандидатстване, е приложимо само по отношение на микропредприятия по смисъла на чл. 3-4 от Закона за малките и средните предприятия, които имат седалище или клон със седалище на територията на селски район (Приложение 13) и са заявили за подпомагане дейности, които ще се осъществяват (т.е. място на изпълнение на проекта) в община на територията на селските райони в Република България (Приложение 13).

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		Дейността й е производство, което няма общо с преработка на земеделска продукция, винопроизводство и др. дейности изключени от допустимите да получат финасиране. С уважение!	В цитираното в запитването Приложение 12 е предоставен списък на шестте райони за планиране в България и областите, които попадат във всеки един от тези райони.
100.	05.08.2025	Здравейте, Дружество, което извършва дейност в сектор ""Търговия на едро"" със зърно, семена, торове, препарати и други селскостопански продукти (код по КИД 46.21), допустим бенефициент по процедурата ли е?	Условията за кандидатстване не поставят ограничение предприятие с код на основна/ допълнителна икономическа дейност - 46.21 съгласно КИД-2008 на НСИ, да кандидатства при спазване на всички останали изисквания по процедурата. В допълнение, обръщаме внимание, че кандидатите не могат да участват в процедурата и да получат безвъзмездно финансиране, в случай че попадат в забранителните режими на Регламент (ЕС) № 2023/2831 и по-конкретно, ако икономическата дейност, за която кандидатстват се отнася до: • сектора на рибарството и аквакултурите, уредени с Регламент (ЕС) № 1379/2013; • сектора на първичното производство на селскостопански продукти; • сектора на преработката и търговията със селскостопански продукти, в следните случаи: - когато размерът на помощта е определен въз основа на цените или количествата на този вид продукти, изкупувани от първичните производители или предлагани на пазара от съответните предприятия; или - когато помощта е свързана със задължението да бъде прехвърлена частично или изцяло на първичните производители.
101.	05.08.2025	Във връзка с отговор на въпрос 38, т.2. имам следните уточняващи въпроси: 1. Предвиждаме инвестиция в изграждане на нова ФЕЦ за собствено потребление със следните параметри: - Фотоволтаични панели в комбинация с инвертори: (номинална) активна мощност на инверторите 20 квт; -Локални съоръжения за съхранение на енергия батерии в комбинация с инвертори: максималната енергия, която може да се съхранява от батериите в KWh по постояннотоковата част- 50 квтч; Допустимо ли е в Приложение 4.2. да заложим разходите по следния начин: - Фотоволтаични панели в комбинация с инвертори: мощност 20 квт, 1041.43 лв. за Квт, обща стойност 20 828.60 лв. -Локални съоръжения за съхранение на енергия батерии в комбинация с инвертори: мощност 50 квт, 1288.83 лв. за Квт, обща стойност 64 441.15 лв.	1. Посоченото в запитването Ви е допустимо. Обръщаме внимание, че съгласно т. 14.2 от Условията за кандидатстване, в случай че по проекта се придобиват „фотоволтаични панели в комбинация с инвертор/и" и/или „локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертор/и", същите задължително следва да бъдат свързани към изградената по настоящата процедура фотоволтаична електрическа централа (ФтЕЦ) или към вече налична ФтЕЦ в предприятието, енергията от която се използва единствено за собствено потребление. Допълнително, във връзка с посочения в запитването пример, съгласно фиксираните стойности, посочени в Приложение 4.2, за активи по група 14 и група 15, общите стойности са следните: - „фотоволтаични панели в комбинация с инвертор/и" с мощност в колона 9 – 20 kW; 1041,43 лв. за kW в колона 7; общата сума е 20 828,60 лв.; - „локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертор/и" с мощност в колона 9 – 50 kW; 1288,83 лв. за kW в колона 7; общата сума е 64 441,50 лв.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		- Обща стойност на инвестицията 85 270.10 лв. без ДДС. Моля за конретен отговор: Да или Не! 2. В случай, че се кандидатства за Локални съоръжения за съхранение на енергия батерии в комбинация с инвертори, има ли изискване каква да бъде мощността на инверторите?	2. За група 15 „Локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертор/и" в Приложение 4.1 няма заложено изискване относно мощността на инверторите. Отговорност на кандидата е според спецификата и мощността на батериите да предвиди и съответната мощност на инверторите към тях.
102.	05.08.2025	Във връзка с обявената процедура за подбор на проектни предложения BG16RFPR001-2.004 „Енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в предприятията", моля за уточнение по следния въпрос: След подаване на годишните финансови отчети на дружеството, НСИ е извършил служебна корекция на данните от Отчета за приходи и разходи (ОПР). В резултат на тази корекция, показателите за 2023 г., отразени в ОПР за 2023 г. (преди корекцията), се различават значително от показателите за 2023 г., вписани в колона „Предходна година" в ОПР за 2024 г. Тъй като част от коригираните показатели участват в изчисляването на точките по критериите за техническа и финансова оценка по процедурата, моля да уточните: Кои данни се вземат предвид от УО при пресмятане на точките на кандидатите – данните от колона „Текуща година" в ОПР за съответните години (2022 г., 2023 г., 2024 г.) или данните от колона „Предходна година" за годините предхождащи последната приключена?	Счетоводните данни на кандидатите във връзка с изчисляване на точките в раздел „Финансова стабилност на кандидата" от критериите за техническа и финансова оценка се проверяват служебно чрез информационната система за мониторинг на европейски и национални стратегии и регионална политика – Мониторстат (поддържана и управлявана от НСИ). За изчисляване на конкретните коефициенти данните се взимат от съответния финансов отчет за конкретната година (2022 г., 2023 г. и 2024 г.). В тази връзка предвид посоченото в запитването Ви, при изчисляване на финансовите коефициенти и точките по съответните критерии, ще бъдат използвани данните от колона „Текуща година" в Отчета за приходи и разходи (ОПР) за съответните години (2022 г., 2023 г., 2024 г.).